

CAHAYABOX UČIONICA

10 shema studijske rasvjete

Praktični vodič s dijagramima i fotografijama iz prakse: od prvog svjetla do editorial postava. Za portret, beauty i karakterne fotografije.

cahayabox.com

Hrvatski magazin za fotografiju i video

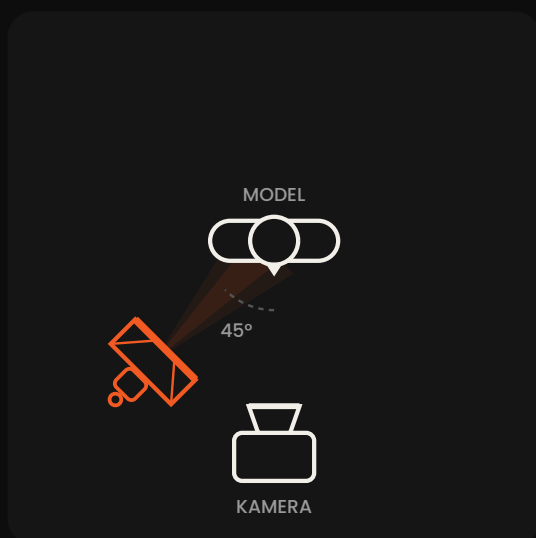
Jedno pravilo prije svih shema

Mekoća svjetla ovisi o jednom jedinom odnosu: koliko je izvor velik u odnosu na subjekt. Velik izvor blizu lica daje meko svjetlo s postupnim prijelazom u sjenu. Malen ili udaljen izvor daje tvrdo svjetlo s oštrim rubom sjene.

Tri poluge kojima to kontrolirate: veličina izvora (softbox, kišobran, prozor), udaljenost (isti softbox blizu lica je velik izvor, na tri metra je mala točka) i difuzija (platno ili oblak pretvaraju točku u plohu). Ne gledajte osvijetljeni dio kadra nego rub sjene: nagli prijelaz znači tvrdo, postupni znači meko svjetlo.

Kako čitati dijagrame

Pogled odozgo: model u sredini, kamera dolje, pozadina gore. Kut se mjeri od osi kamere.

Softbox ili octabox: veliko meko svjetlo

Strip softbox s gridom: uzak, kontroliran snop

Kišobran: brzo i jeftino meko svjetlo

Reflektor tanjur ili gola bljeskalica: tvrdo svjetlo

Reflektirajući disk ili bijela ploha: vraća svjetlo

Uz svaki dijagram stoji i visina svjetla, jer pogled odozgo ne pokazuje treću dimenziju. Snage bljeskalica u vodiču su polazne točke: svaki studio, modifikator i model su drugačiji, zato uvijek napravite probni kadar i korigirajte.

Sadržaj

Deset postava, od najjednostavnije prema složenijoj. Klikni na shemu za njezinu stranicu.

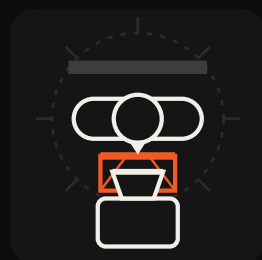
01 Klasika 45/45

stranica 4

02 Rembrandt

stranica 5

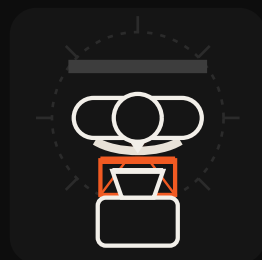
03 Butterfly

stranica 6

04 Split

stranica 7

05 Clamshell

stranica 8

06 Kišobran i bijeli zid

stranica 9

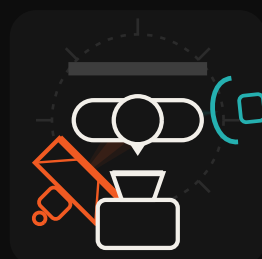
07 Od sive do bijele pozadine

stranica 10

08 Rim light

stranica 11

09 Gel u sjenama

stranica 12

10 Tvrdo i usmjereno

stranica 13

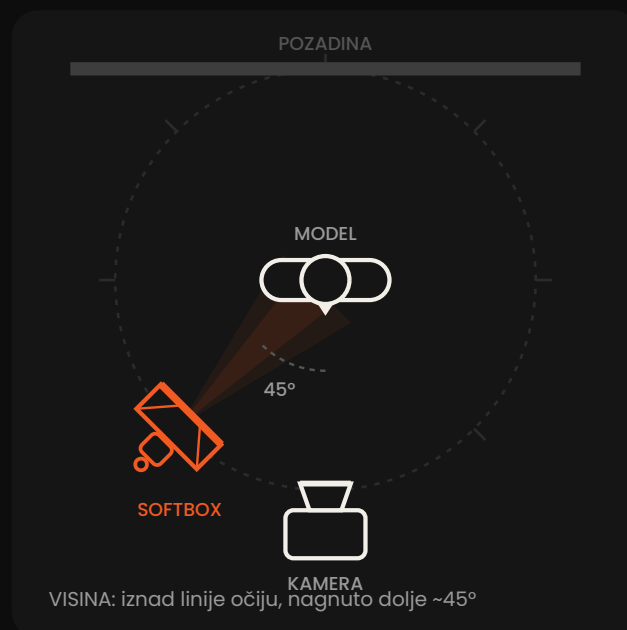
01

Klasika 45/45

Prvo svjetlo koje treba savladati

Ključno svjetlo s lijeve strane, oko 40 stupnjeva i malo iznad očiju. Sjena nosa pada niz desnu stranu lica, daleki obraz je vidljivo tamniji od bližeg. Foto: Tomislav Valent

POSTAVA

- Jedan softbox ili octabox (80 do 120 cm) postavljen 45 stupnjeva bočno od osi kamere.
- Udaljenost otprilike jedan do jedan i pol metar od modela.
- Model korak do dva ispred pozadine.

KADA JE KORISTITI

Univerzalni portret: profilne fotografije, poslovni portreti, prvi radovi u studiju. Daje prirodno modeliranje lica sa sjenom koja ima dubinu, a koža ostaje mekana.

SAVJET IZ PRAKSE

Približite softbox licu koliko god kadar dopušta. Što je bliže, to je svjetlo mekše, a pozadina tamnija jer na nju otpada manje svjetla.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- Odsjaj u oku stoji gore, na strani s koje dolazi svjetlo, i vidi se u oba oka.
- Sjena nosa pada koso prema dolje, prema tamnijem obrazu, i ne dodiruje usnu.
- Daleki obraz je vidljivo tamniji od bližeg, ali se u njemu još raspoznaju detalji.

02 Rembrandt

Slikarska drama s jednim svjetlom

Svjetlo s lijeve strane i visoko, pozadina bez svjetla.
Osvijetljena je uža strana lica, daleka strana pada u tamu.
Foto: Tomislav Valent

POSTAVA

- Jedno svjetlo, softbox ili manji modifikator, oko 45 stupnjeva bočno.
- Postavljeno više i bočnije nego kod klasične 45/45, nagnuto dolje prema licu.
- Cilj je mali trokut svjetla na obrazu koji je dalje od svjetla.

KADA JE KORISTITI

Karakterni i muški portreti, glazbenici, glumci, sve gdje želite težinu i raspoloženje. Pola lica nosi svjetlo, pola sjenu, a trokut ispod oka drži pogled živim.

SAVJET IZ PRAKSE

Trokut svjetla na sjenovitom obrazu ne smije biti širi od oka niti duži od nosa. Ako se izgubio, spustite svjetlo ili ga malo vratite prema kameri.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- Na sjenovitom obrazu stoji svijetli trokut ispod oka, odvojen od osvijetljene strane.
- Trokut nije širi od oka niti duži od nosa.
- Sjena nosa spaja se sa sjenom obraza umjesto da visi sama u zraku.

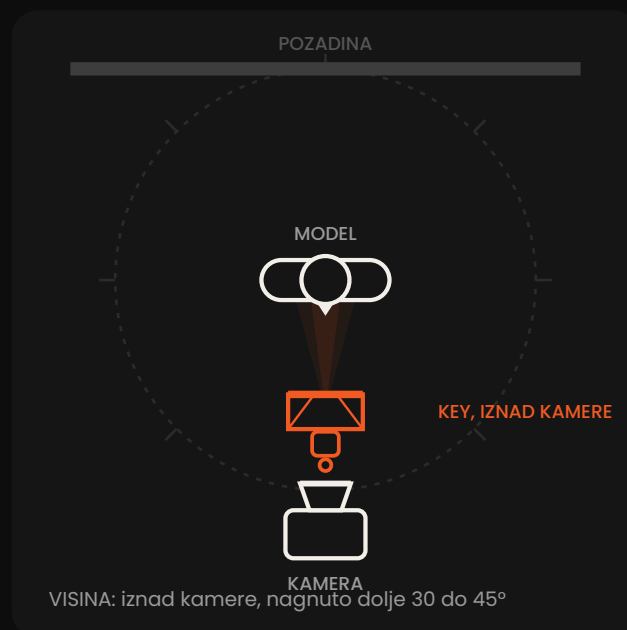
03

Butterfly

Beauty klasika iz Hollywooda

Izvor je u osi kamere i iznad nje. Sjena ispod nosa je kratka i centrirana, sjene ispod jagodica simetrične. Foto: Tomislav Valent

POSTAVA

- Jedno svjetlo točno u osi kamere, neposredno iznad nje, nagnuto dolje pod 30 do 45 stupnjeva.
- Najbolje radi beauty dish ili manji softbox.
- Kamera snima ispod svjetla, kroz istu os.

KADA JE KORISTITI

Beauty i glamur portreti, naglašene jagodice, simetrična lica. Ime dolazi od male sjene u obliku leptira koja se pojavi točno ispod nosa.

SAVJET IZ PRAKSE

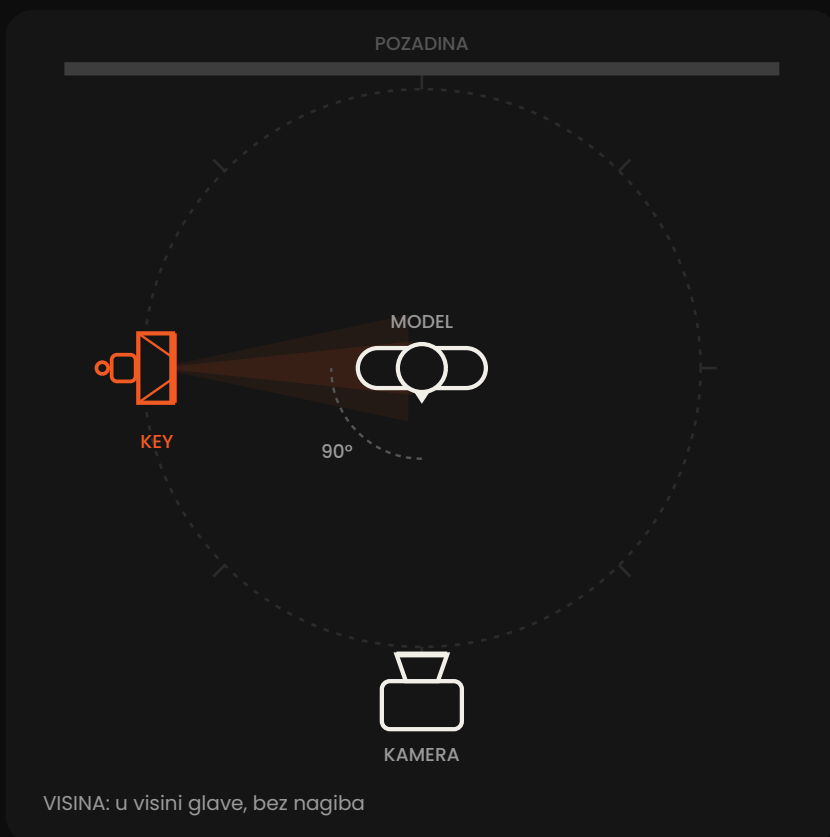
Pazite na sjenu ispod brade: ako je preteška, stavite reflektor ili bijelu plohu modelu u krilo da vrati dio svjetla odozdo.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- Sjena ispod nosa je simetrična i pada ravno prema dolje, ne u stranu.
- Odsjaji u očima su na istoj visini, pri vrhu zjenice.
- Sjene ispod jagodica i brade jednake su s obje strane lica.

04 Split

Pola svjetlo, pola sjena

POSTAVA

- Jedno svjetlo točno bočno, 90 stupnjeva od osi kamere, u visini glave.
- Manji modifikator ili gola bljeskalica za tvrdi rub sjene.
- Pozadina tamna, bez dodatnog svjetla.

KADA JE KORISTITI

Najdramatičnija shema s jednim svjetlom: crno-bijeli portreti, sport, karakterne fotografije. Jedna polovica lica je osvijetljena, druga u sjeni.

SAVJET IZ PRAKSE

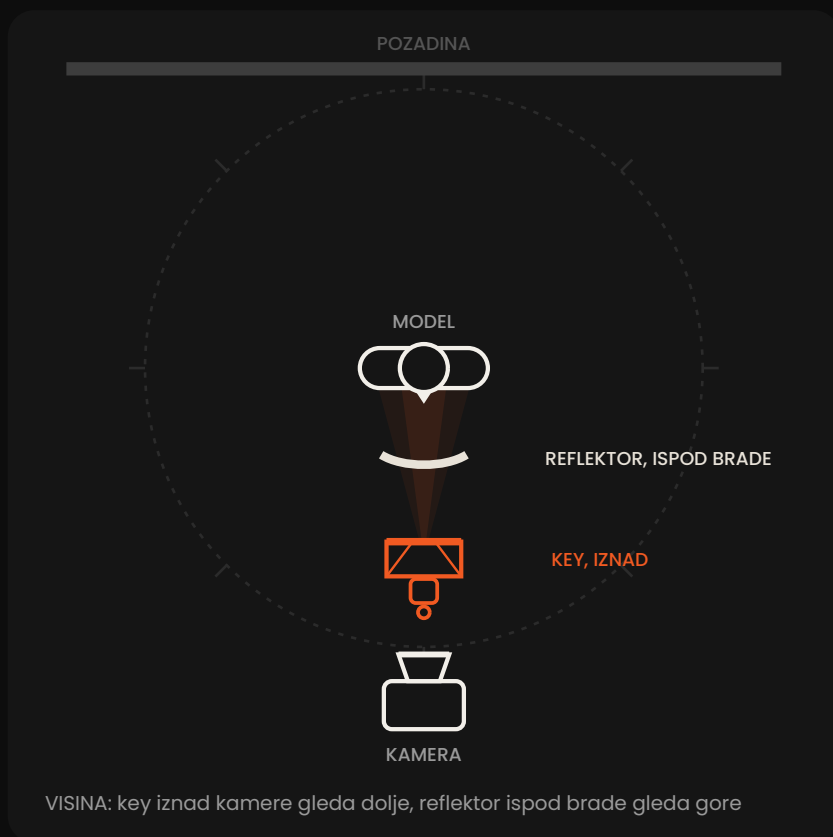
Split ne oprašta: svaki pomak glave mijenja liniju sjene po sredini lica. Vodite model malim uputama i snimajte više kadrova.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- Linija sjene ide preko sredine nosa i čela.
- Osvijetljena polovica ima odsjaj u oku, tamna nema nikakav ili jedva vidljiv.
- U tamnoj polovici nema detalja; ako ih ima, svjetlo je previše okrenuto prema kameri.

05 Clamshell

Beauty bez sjena

POSTAVA

- Glavno svjetlo u osi kamere, iznad, nagnuto dolje prema licu, kao kod butterflyja.
- Ispod brade, nagnut prema gore, stoji reflektirajući disk ili slabiji drugi izvor.
- Dva izvora tvore otvorenu školjku oko lica, kamera snima kroz procjep.

KADA JE KORISTITI

Beauty, šminka, kozmetika, naslovnice. Donje svjetlo ispuni sjene ispod očiju, nosa i brade pa koža izgleda glatko i ujednačeno.

SAVJET IZ PRAKSE

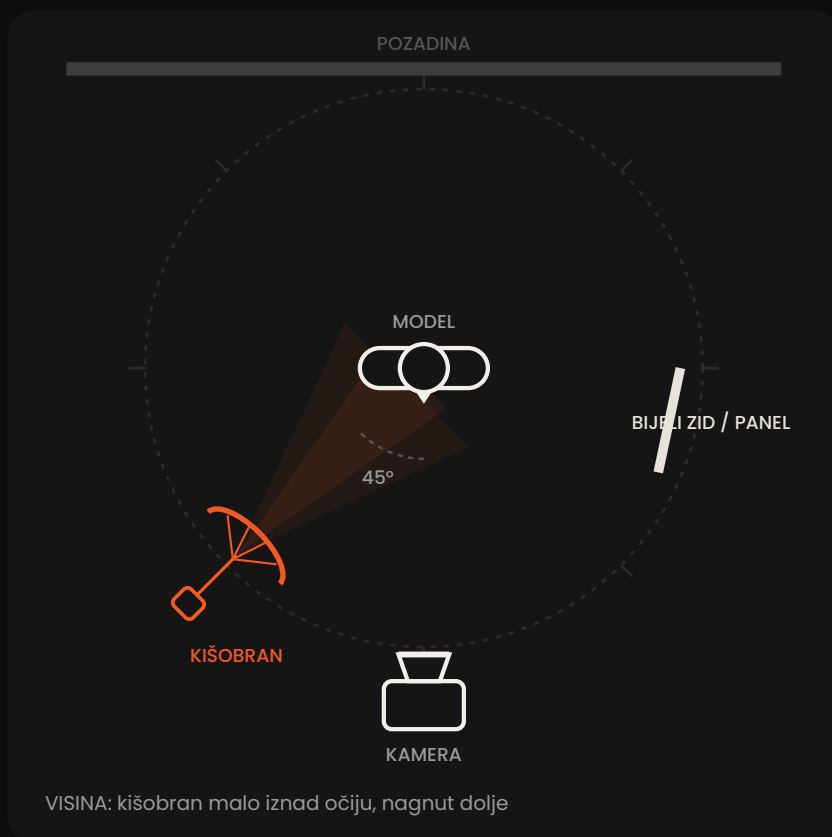
Donji izvor mora ostati slabiji od gornjega, inače lice izgleda plosnato i neprirodno osvijetljeno odozdo. Reflektor je najsigurniji izbor za početak.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- U svakom oku vide se dva odsjaja: veći gore i slabiji dolje.
- Ispod brade nema tvrde sjene na vratu.
- Sjene ispod očiju su otvorene, ali lice još uvijek nije potpuno ravno.

06 Kišobran i bijeli zid

Meko svjetlo za male budžete

POSTAVA

- Bljeskalica s prozirnim (shoot-through) kišobranom, 45 stupnjeva od modela.
- S druge strane, metar do dva dalje, bijeli zid ili panel vraća svjetlo u sjene.
- Radi u svakoj sobi, ne treba studio.

KADA JE KORISTITI

Prvi studijski setup kod kuće: obiteljski portreti, portreti prijatelja, proba prije najma studija. Kišobran se rasklopi u deset sekundi i stane u svaku torbu.

SAVJET IZ PRAKSE

Kišobran rasipa svjetlo posvuda, pa u maloj bijeloj prostoriji gubite kontrast. Ako želite dramatičniji kadar, odmaknite model od zidova ili zamijenite kišobran softboxom.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- Rub sjene je toliko mekan da se ne vidi gdje počinje.
- Sjena na pozadini je jedva vidljiva ili je uopće nema.
- Ako je kadar bez kontrasta i dosadan, model je preblizu zidu; odmaknite ga.

07 Od sive do bijele pozadine

Drugo svjetlo preuzima pozadinu

Pozadina je osvijetljena odvojeno od modela pa izlazi kao čisto bijela, bez sivila i bez prljavih tonova. Foto: Tomislav Valent

POSTAVA

- Glavno svjetlo ostaje kao u klasi 45/45, featherano preko kadra.
- Druga bljeskalica iza modela usmjerena je u sivu papirnatu pozadinu, na visokoj snazi.
- Model stoji dva do tri koraka ispred pozadine da svjetla ostanu odvojena.

KADA JE KORISTITI

E-commerce, profilne fotografije i katalozi koji traže čistu bijelu pozadinu. Dovoljno jako osvijetljena siva pozadina na fotografiji postaje čisto bijela, bez kupovanja bijelog papira. Manjom snagom iz iste sive izvlačite raspon tonova do gotovo crne.

SAVJET IZ PRAKSE

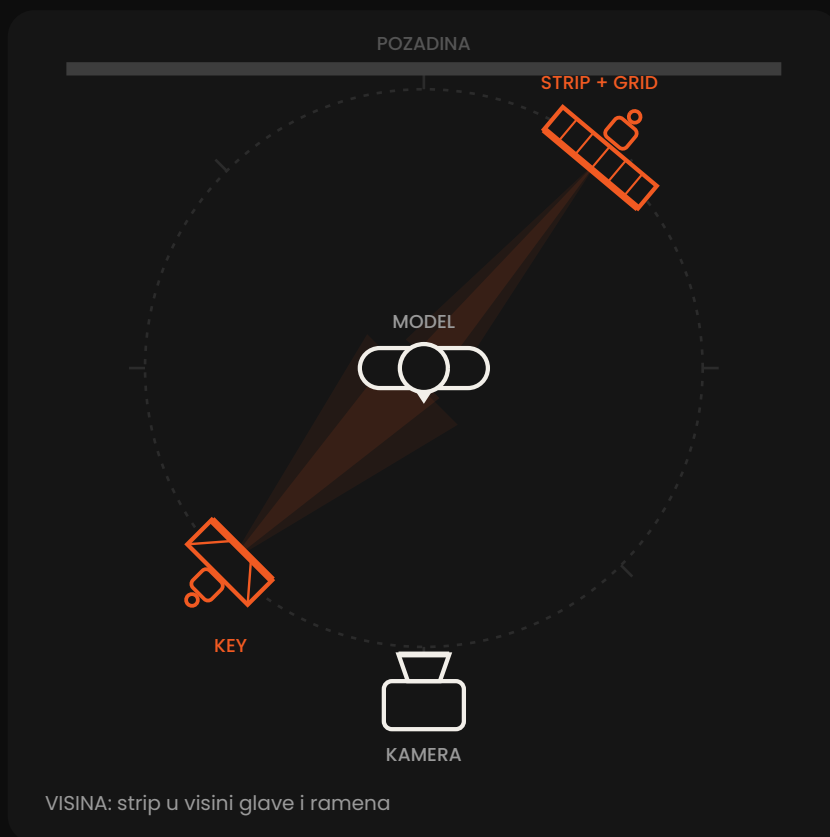
Feathering: glavno svjetlo ne uperite ravno u model nego ga zakrenite da lice oplahne mekši rub snopa. Prijelazi su nježniji, a na pozadinu curi manje svjetla.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- Pozadina je bijela, ali svjetlo ne curi preko rubova modela na kosu i ramena.
- Kosa i ramena zadržavaju jasan rub prema pozadini.
- Ako kadar ima maglicu i gubi kontrast, pozadinsko svjetlo gleda u objektiv.

08 Rim light

Separacija od pozadine

POSTAVA

- Glavno svjetlo naprijed, kao i dosad.
- Strip softbox 30 x 120 cm s gridom iza modela, bočno, usmjeren na rub kose i ramena.
- Pozadina ostaje tamna.

KADA JE KORISTITI

Portreti s dubinom: tanak rub svjetla ocrtava kosu i liniju čeljusti pa se subjekt odvoja od tamne pozadine. Standard za dramatične muške portrete i sport.

SAVJET IZ PRAKSE

Grid na stripu je ključan: bez njega rubno svjetlo curi u objektiv i po sceni pa umjesto čistog ruba dobijete odsjaj i pad kontrasta.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

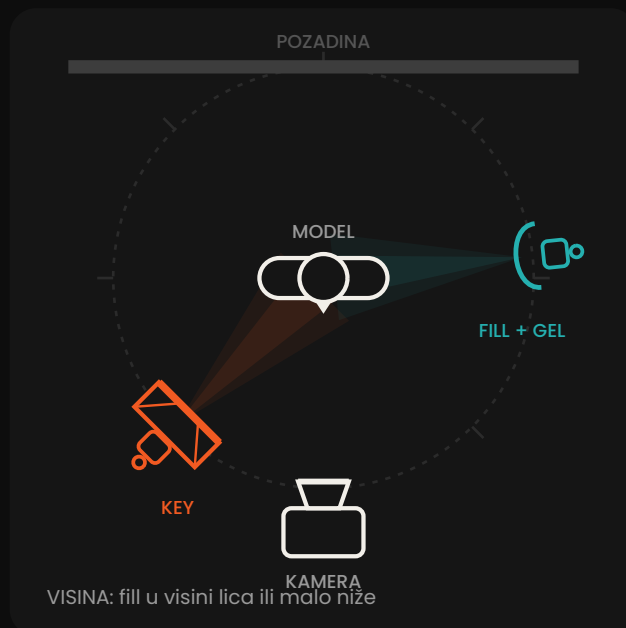
- Rub svjetla je tanak i prati liniju kose i ramena, ne razlijeva se po licu.
- U kadru nema maglice; ako je ima, fali grid ili je svjetlo previše okrenuto naprijed.
- Rub se jasno čita na tamnoj pozadini, inače nema separacije.

09 Gel u sjenama

Editorial u dvije boje

Rad s gelovima: hladan ton nosi glavno svjetlo, topli akcent dolazi iza modela. Isti princip kontrasta dviju temperatura.
Foto: Tomislav Valent

POSTAVA

- Glavno svjetlo bez gela čuva prirodnu boju kože.
- Druga bljeskalica s folijom u boji (na primjer teal) radi kao fill i puni sjene hladnim tonom.
- Balans snage određuje koliko boje ulazi u kadar.

KADA JE KORISTITI

Modni i editorial portreti, glazbeni promo, naslovnice. Kontrast tople kože i hladnih sjena daje moderan izgled kakav vidate u magazinima.

SAVJET IZ PRAKSE

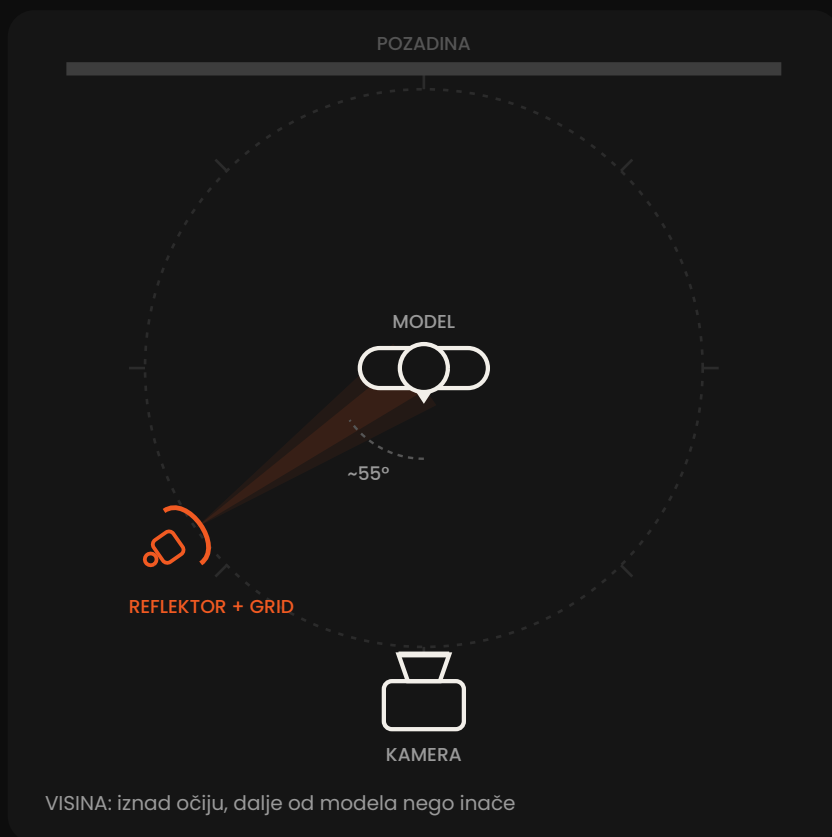
Folije u boji su među najjeftinijim kreativnim alatima u studiju: set košta kao dvije pizze, a otvara potpuno novi svijet boja. Krenite od teal ili plave, najlakše se uklapaju.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- Koža na osvijetljenoj strani zadržava prirodan ton, boja je samo u sjenama.
- Ako je cijelo lice obojano, fill je prejak ili je gel završio na glavnom svjetlu.
- Sjene i pozadina dijele istu boju, pa kadar djeluje namjerno, a ne slučajno.

10 Tvrdo i usmjereno

Karakter umjesto glatkoće

POSTAVA

- Jedan mali izvor: reflektor tanjur s gridom, snoot ili gola bljeskalica.
- Postavite ga dalje od modela i bočno, da sjene dobiju oštar, jasan rub.
- Po želji crna zastavica s druge strane da produbi sjenu.

KADA JE KORISTITI

Karakterni portreti, moda s jakim stavom, crno-bijela fotografija. Tvrdo svjetlo naglašava teksturu, bore i geometriju sjene: ništa ne skriva, zato djeluje iskreno i snažno.

SAVJET IZ PRAKSE

Rub sjene je vaš indikator: ako prijelaz iz svjetla u tamu nije oštar, izvor je prevelik ili preblizu. Za još tvrdi karakter tražite manji izvor, ne jaču snagu.

PROVJERI NA FOTOGRAFIJI

- Rub sjene je oštar, prijelaz iz svjetla u tamu događa se na par milimetara.
- Odsjaj u oku je malen i točkast, ne velika svijetla ploha.
- Tekstura kože se jasno vidi; ako je koža glatka, izvor je prevelik ili preblizu.

Kartica za studio

Isprintaj ovu stranicu i ponesi je sa sobom. Sve postavke na jednom mjestu, bez teksta.

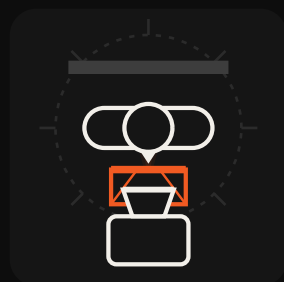
01 Klasika 45/45

iznad linije očiju, nagnuto dolje
~45°

02 Rembrandt

jasno iznad očiju, jači nagib
prema dolje

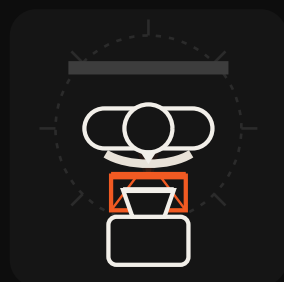
03 Butterfly

iznad kamere, nagnuto dolje 30
do 45°

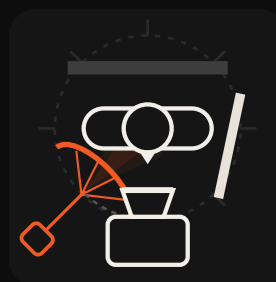
04 Split

u visini glave, bez nagiba

05 Clamshell

key iznad kamere gleda dolje,
reflektor ispod brade gleda gore

06 Kišobran i bijeli zid

kišobran malo iznad očiju, nagnut
dolje

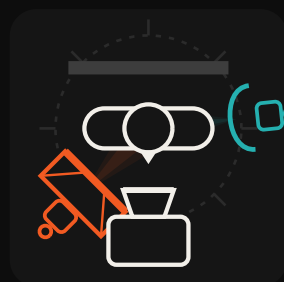
07 Od sive do bijele pozadine

pozadinsko svjetlo u visini prsa,
key iznad očiju

08 Rim light

strip u visini glave i ramena

09 Gel u sjenama

fill u visini lica ili malo niže

10 Tvrd i usmjereno

iznad očiju, dalje od modela nego
inače

Sheme su tek početak

Svaka od ovih deset postava postaje jasna tek kad je jednom sami složite, pomaknete svjetlo za pola metra i vidite što se dogodilo s rubom sjene. Za to postoje dva puta.

Studio Light Workshop powered by Nikon Hrvatska

Radionica studijske rasvjete u malim grupama, s modelom i profesionalnom opremom. Sve iz ovog vodiča prolazi se uživo.

cahayabox.com/studio-light-workshop

Cahayabox studio, 30 minuta od Zagreba

Ciklorama 7,5 x 4 m, studijska rasvjeta, modifikatori i ručno oslikane pozadine. 50 eura po satu, sve uključeno, bez doplata i bez paketa.

cahayabox.hr/studio

Učionica: besplatni vodiči svaki tjedan

Tvrdo i meko svjetlo, softbox ili kišobran, retuš u Photoshopu, pravo i fotografija. Novi vodiči stižu u tjednom newsletteru na koji ste se upravo pretplatili.

cahayabox.com/ucionica